Gerechtshof te Arnhem
Zitting d.d. 16 december 2013 te 10.00 uur
K13/0496 (O.B.) en K13/0494 (M.Y.)

Pleitnotities mr. A.G. van der Plas

Edelgrootachtbaar College,

Inleiding en verjaring

Thans is de inhoudelijke behandeling aan de orde van de twee klaagschriften. Zoals uw president ter gelegenheid van de vorige zitting al opmerkte, heeft het uitstel sedert de aangiften van september 1998 (Mustafa) respectievelijk mei 2010 (Osman en Mustafa) ertoe geleid dat de grondfeiten waarover is geklaagd, wegens verjaring al niet meer kunnen worden vervolgd.

Seksueel misbruik van jongeren beneden de 16 jaar, strafbaar gesteld in de artikelen 245 en 246 WvS, kende (onder de oude wetgeving) een verjaringstermijn van 12 jaar na het bereiken van de 18-jarige leeftijd van het slachtoffer. Deze gelimiteerde vervolgingstermijn verliep voor Osman op 24 februari 2013 en voor Mustafa op 7 juni 2012. Dat doel is met het voortdurende uitstellen van de vervolging in ieder geval bereikt. Wat overblijft voor het beklag zijn dus de aangiften van verkrachting, artikel 242 WvS, voor beide jongens en de later plaatsgevonden uitlokking van bedreiging (art.285a WvS) en mishandeling van Mustafa. Hopelijk treft de aangiften terzake deze feiten niet eenzelfde onbevredigend lot.

Ik noemde op 18 oktober jl. het tijdsverloop sinds de aangiften en de tot op heden verrichte, beter gezegd niet verrichte onderzoekshandelingen strijdig met internationale regelgeving: het EVRM (de artikelen 3, 8, 13 en 14) en het Verdrag van Lanzarote (de artikelen 30, 31 en 32). De toelichting die ik daarop gaf, verzoek ik u als hier ingelast en uitgesproken te beschouwen. Ik zal er voor zover hier aan de orde naar verwijzen.

Ik wil hier allereerst ingaan op de voorhanden feiten en omstandigheden waaruit niet anders dan een redelijk vermoeden van schuld kan worden afgeleid: de grondslag van het klaagschrift. Ten tweede wil ik aandacht besteden aan het door de beklaagde aangevoerde alibi en de m.i. onvolkomen wijze waarnaar daar tot op heden onderzoek naar is gedaan. Ten derde wil ik een voorstel doen over de gewenste verdere stappen, d.w.z. de gewenste, door uw hof te nemen bevelen.

Een redelijk vermoeden van schuld

Wat betreft het criterium van de haalbaarheid betreft uw toetsing niet meer dan de vraag of er sprake is van een '*redelijk vermoeden op grond van feiten en omstandigheden*' dat de heer Demmink zich schuldig heeft gemaakt aan de verweten feiten. De feiten en omstandigheden op grond waarvan tot een redelijke verdenking kan worden geconcludeerd zijn overvloedig, zo gaf ik al eerder aan. Verdachten van verkrachting en seksueel misbruik van minderjarigen zijn op minder bewijs veroordeeld.

Er liggen twee schriftelijke aangiften: één van Osman, hier in Nederland toegelicht, en één van Mustafa, in twee fasen ingediend via zijn advocaten. Zeven getuigen/aangevers ondersteunen de aangiften. Van hen zijn schriftelijke verklaringen overgelegd en/of verklaringen op video afgelegd: de onderzoeksjournalist Kazmali heeft zowel schriftelijke verklaringen afgelegd, als ook op video en tegenover de Nederlandse Rijksrecherche. Het tweede slachtoffer Mustafa heeft op video een verklaring afgelegd als ook tegenover de onderzoeksjournalist Kazmali. Hetzelfde geldt voor het derde slachtoffer Yasin. De politieman Mehmet Korkmaz heeft zowel tegenover Kazmali als ook op video verklaart hoe hij jongens bij Demmink bracht tijdens diens bezoeken aan Istanbul. De Turkse veiligheidsfunctionaris Hüseyin Celebi verklaart over kindermisbruik van Demmink in Turkije in zijn rapportage voor de Turkse overheid. Hij herhaalt dit in een brief aan de TCEAS. En ook het voormalig hoofd van politie te Istanbul Necdet Menzir spreekt in een interview met Kazmali over de bezoeken van Demmink aan Istanbul in de jaren '90, waarbij zijn politiemensen hem begeleidden en beveiligden.

Mustafa Y.

In de zaak Y. is in het geheel geen onderzoek verricht, ondanks zijn schriftelijke aangifte. Ik noemde dit al eerder niet alleen in strijd met de Nederlandse wet, die een schriftelijke aangifte middels een gemachtigde uitdrukkelijk mogelijk maakt. Deze opstelling strijdt bovendien met artikel 32 van het verdrag van Lanzarote, dat de lidstaten verplicht de vervolging van seksueel kindermisbruik niet afhankelijk te stellen van de aangifte of beschuldiging door het slachtoffer. Een vervolging moet worden voortgezet zelfs in gevallen dat het slachtoffer een beschuldiging intrekt. In casu heeft het Openbaar Ministerie gedurende vijf jaar geweigerd Y.' aangifte in behandeling te nemen, omdat hij deze – als gevolg van ernstige intimidatie en bedreigingen - niet zelf in Nederland kwam toelichten.

Osman

Het onderzoek Zürich heeft zich geconcentreerd op de aangifte van Osman . En voor wat betreft de Turkse getuigen heeft het zich tot zeer recent beperkt tot het horen van onderzoeksjournalist Kazmali, het nader horen van Osman op zijn aangifte en het voorleggen van hun verklaringen aan de Landelijke Expertisegroep Bijzondere Zedenzaken (de LEBZ). Zowel Osman als Kazmali reisden op eigen kosten naar Nederland.

Het LEBZ heeft na een analyse van beider verklaringen een rapport uitgebracht met de conclusie, dat *"niet gesteld kan worden, dat hetgeen door is verklaard, betrouwbaar*

is." Zijn verhaal zou niet consistent zijn en op meerdere plaatsen te weinig detail bevatten en op punten afwijken van hetgeen Burhan Kazmali verklaarde.

In het klaagschrift heb ik al aangegeven dat een vergelijking van de verklaring van klager tegenover Klaas Langendoen met die tegenover het politieteam tot een andere conclusie moet leiden. Een precieze vergelijking van klagers beschrijvingen van de gebeurtenissen toont eerder een grote consistentie in plaats van inconsistentie. Kleine inconsistenties zijn logisch gezien het tijdsverloop sinds het gebeuren, zegt ook het LEBZ.
Eén van de door de expertisegroep geconstateerde grotere inconsistenties berust op een onjuiste lezing van de processen-verbaal. Osman zou tegenover Langendoen hebben gezegd lang te hebben gedoucht na de verkrachting, terwijl hij volgens het LEBZ tegenover de politie aangaf na de verkrachting in bed te zijn blijven liggen tot de volgende ochtend. In het klaagschrift heb ik deze conclusie van de expertisegroep al verklaard uit slordige lezing van het verbaal van verhoor.

In de verklaring bij de politie bevestigt Osman juist wat hij daarover tegenover Langendoen had verklaard: "*Ik ben naar de badkamer gegaan daarna.*"[1] Na intieme vragen over de wijze van verkrachting – het praten daarover is voor cliënt een groot taboe vanuit zijn culturele achtergrond – zegt hij: "*Ik heb* (daarna) *de deken over mij heen getrokken en bleef stil in die houding onder het dekbed.*"[2] Vervolgens wordt hij in verwarring gebracht wanneer hem de politie hem voorhoudt: "*Je zei dat je na het gebeuren met Demmink bent blijven liggen in bed. Bij Klaas zei je dat je van bed bent gegaan en bent gaan wassen*". Geïntimideerd antwoordt Osman dan het zich niet meer te kunnen herinneren.[3]

Ik denk dat we hier het probleem raken dat zo helder wordt omschreven in de eerder genoemde arresten van het EHRM over kindermisbruik en de verplichting van de lidstaten effectief en grondig tegen dit delict op te treden. In drie arresten[4] geeft het Hof aan dat seksueel misbruik van kinderen moet worden gekwalificeerd als een schending van de artikelen 3 en 8 van het EVRM. Dit impliceert aldus het Hof een positieve verplichting van de Staat kinderen hiertegen te beschermen met inbegrip van een effectief en voortvarend strafrechtelijk onderzoek, onmiddellijk ingesteld na de eerste aangiften. Dat de verplichting tot voortvarend optreden jarenlang systematisch is geschonden door Nederland heb ik bij een vorige gelegenheid toegelicht. Ik noemde deze schending ook in strijd met artikel 30 van het Verdrag van Lanzarote, dat waarborgt dat strafrechtelijke onderzoeken betreffende seksueel kindermisbruik prioriteit krijgen en zonder onnodige vertraging worden uitgevoerd.

Daarnaast oordeelt het Europees Hof in zijn beslissing C.A.S en C.S. tegen Roemenië (2012) dat bij onduidelijkheden of tegenstrijdigheden in de verklaringen van de aangever in dit soort zaken nader onderzoek dient te worden verricht en alle achterliggende omstandigheden tegen het licht dienen te worden gehouden. Het Hof spreekt in deze zaak zijn zorg uit over het feit, dat "*the authorities did not try to weigh up the conflic-*

---

[1] proces-verbaal van aangifte d.d. 10 februari 2011 bij Politie Hollands Midden, p. 42
[2] proces-verbaal van aangifte d.d. 10 februari 2011 bij Politie Hollands Midden, p. 46
[3] proces-verbaal van aangifte d.d. 10 februari 2011 bij Politie Hollands Midden, p. 68 en 69
[4] EHRM 24 september 2004, M.C. tegen Bulgarije (application no. 39272/98), EHRM 20 maart 2012, C.A.S. en C.S. tegen Roemenië (application no. 26692/05) en EHRM 15 augustus 2012, I.G. tegen Moldova (application no. 53519/07)

ting evidence. "(rov 78).[5] Hetzelfde gaf het Hof aan in zijn uitspraak M.C. tegen Bulgarije (2004): *"The Court considers that the authorities failed to explore the available possibilities for establishing all the surrounding circumstances and did not assess sufficiently the credibility of the conflicting statements made".*[6]

We kunnen in deze zaak ondertussen toch wel voorzichtig concluderen dat van een daadwerkelijk onderzoek naar al het beschikbare bewijsmateriaal geen sprake is geweest. Onderzoek naar het overvloedige, uit Turkije afkomstige bewijsmateriaal is systematisch genegeerd. Daar bovenop zijn 'geconstateerde' inconsistenties in de verklaringen van het slachtoffer over een gebeurtenis van 15 jaar geleden, op geen enkele wijze verder onderzocht. Nee, zij zijn zonder zelfs ook maar een nader verzoek om opheldering, aangegrepen om de aangifte van Osman per direct naar de prullenbak te verwijzen. Dit is onacceptabel in het licht van artikel 3 EVRM.

Hetzelfde geldt natuurlijk voor het verwijt aan Osman onvoldoende te kunnen preciseren hoe hij die nacht werd verkracht, met de vinger of de penis? *(om reden van discretie zijn de details uit het pleidooi hier weggelaten)*

Ik denk dat we het antwoord op de vraag of deze verklaring voldoende precies is voor de overtuiging of de verkrachting daadwerkelijk plaatsvond, maar aan de zittingsrechter moeten overlaten. Voldoende lijkt het mij in ieder geval voor het aannemen van voldoende feiten en omstandigheden voor een strafrechtelijke verdenking en vervolging en een daadwerkelijke aanvang van een strafrechtelijk onderzoek.

Kennelijk heeft de LEBZ uit het oog verloren dat klager vanuit zijn culturele achtergrond niet dan met grote moeite praat over wat hem als maagdelijke jongen van 14 jaar oud is overkomen. Extra zwaar weegt voor hem het grote taboe dat in de Turkse samenleving heerst op dit soort misbruik. Voor aanvang van het verhoor vertelde hij de politie (in mijn aanwezigheid): *"Nog niet zo lang geleden werden dader en slachtoffer na zo'n gebeurtenis om het leven gebracht. Nu kan ik er zeker van zijn mijn baan en relatie te verliezen als dit in mijn omgeving bekend wordt."* Ook als slachtoffer word je dus schuldig geoordeeld in Turkije. In dat verband is het goed de wijze uitspraak van het Europees Hof in 2004 in gedachten te houden: *"The authorities may also be criticized for having attached little weight to the particular vulnerability of young persons and the special psychological factors involved in cases concerning the rape of minors."*[7]

Voor wat betreft de inconsistenties tussen de verklaringen van Osman en die van Burhan Kazmali hier in Nederland, bijvoorbeeld over de wijze waarop zij met elkaar in contact zijn gekomen, kan hetzelfde worden gezegd. Hiernaar had grondig onderzoek moeten worden gedaan, bijvoorbeeld door het rogatoir horen van de politieman Mehmet Korkmaz, van wie Kazmali de namen van de slachtoffers Osman en Mustafa kreeg. Hiertoe is echter geen poging gedaan. Ik wil hier bovendien aan toevoegen dat Kazmali's verklaring van 10 en 11 februari 2011 als uiterst slordig moet worden beoordeeld voor wat betreft de feiten en tijdsaanduidingen. Kazmali heeft in deze zaak

[5] EHRM 20 maart 2012, C.A.S. en C.S. tegen Roemenië (application no. 26692/05) rov 77 en 78
[6] EHRM 24 september 2004, M.C. tegen Bulgarije (application no. 39272/98) rov 178
[7] EHRM 24 september 2004, M.C. tegen Bulgarije (application no. 39272/98) rov 183

zeer grondig onderzoek verricht en ook vastgelegd in diverse publicaties en schriftelijke verklaringen. Eén daarvan is zijn schriftelijke verklaring van 12 december 2007, waarin hij zijn (eerder gepubliceerde) interviews met Mustafa, Necdet Menzir en Mehmet Korkmaz neerlegde[8]. Drie jaar later bevestigt hij, evenals in 2009 tegenover de officier van justitie te Fatih[9], uit zijn hoofd de grote lijnen en de juistheid van die publicaties, maar haalt details en jaartallen door elkaar. Zo spreekt hij over de Nederlandse officier van Justitie Hillenie, daarmee doelend op Hillenaar.[10] Hij zegt Mustafa voor het eerst benaderd te hebben in februari/maart 2009, terwijl hij het interview met Mustafa al in het najaar van 2007 publiceerde. Ook haalt hij details uit de verklaring van Mustafa door elkaar.[11]

Kazmali is in zijn schriftelijke verklaringen heel precies, maar uit zijn hoofd produceert hij soms een waterval aan woorden waarin de details nogal eens door elkaar worden gehaald. Deze tegenstrijdigheden zonder nader onderzoek tegenwerpen aan Osmans betrouwbaarheid is onacceptabel, de visie van het EHRM indachtig.

Het enige acceptabele antwoord op eventuele inconsistenties in of met de verklaring van Osman is het horen van de diverse Turkse getuigen en het grondig onderzoeken van door hen aangedragen bewijsmateriaal. Dit nalaten komt in strijd met de artikelen 3 en 8 EVRM.

Het alibi

Beklaagde ontkent sinds 1987 in Turkije te zijn geweest.

Het dossier Zürich toont pijnlijk aan waarom het uitgevoerde 'oriënterend' feitenonderzoek tot niets heeft geleid. In het bijzonder werd ingezet op dit alibi, te weten het onderzoek of Demmink in de door klager aangegeven periode in Turkije was geweest. Maar dit onderzoek beperkte zich tot verbazing van mijn cliënten tot het stellen van vragen aan Demmink en enkele personen in zijn omgeving of iemand zich een reis van Demmink naar Turkije herinnerde. Op het moment van het onderzoek waren alle gegevens met betrekking tot de reisbewegingen van de Directeuren-Generaal Internationale Aangelegenheden en Vreemdelingenzaken over de periode 1997 en 2000 namelijk al vernietigd.[12] En de personen rondom Demmink konden zich niet meer herinneren of Demmink in die periode reizen naar Turkije had gemaakt. Daarmee was voor het Landelijk Parket de kous af.

Op een vraag van de Rijksrecherche naar agenda's uit die periode antwoordt Demmink op 31 oktober 2011: *"Nee, voor wat betreft de agenda's, daar hebben we hier in huis* (hij bedoelt het ministerie alwaar hij werd geïnterviewd in bijzijn van officier van justi-

---

[8] Schriftelijke verklaring van Burhan Kazmali van 12 december 2007 gehecht aan aangifte Mustafa Y. van 15 december 2008, bijlage 1 bij klaagschrift Y.
[9] proces-verbaal d.d. 28 oktober 2009, parket van de Hoofdofficier van Justitie te Fatih, onderzoeksnummer: 2008/20522, bijlage 5 bij klaagschrift Y.
[10] Dossier Zürich, p. 226
[11] Dossier Zürich, pp. 244 en 246
[12] Zie bijlage 13 bij het klaagschrift B.: een email d.d. 21 februari 2012 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directoraat-Generaal Vreemdelingenzaken

tie van Zijl) *natuurlijk ook naar gezocht. Het probleem is dat ons computersysteem na 5 jaar alle agenda's wist. (---) Of er van die periode nog papieren agenda's zijn, ik vrees het ergste. In mijn herinnering hebben we dat in het verleden, naar aanleiding van Kamervragen* (dat was in 2007) *al een keer geprobeerd en toen bleken ze er dus niet meer te zijn."* En op de vraag aan Demmink of hij een privé-agenda bijhield, luidde het antwoord: *"Nee daar ben ik slordig in. Ik heb natuurlijk wel privé-agenda's gehad en ik wil thuis nog wel eens kijken, maar ik vrees het ergste."*[13]

Een week later (op 7 december 2011) verklaarde Demmink, gevraagd naar het resultaat van zijn nieuwe zoektocht naar agenda's uit die periode, dat die *"hier in huis"* (d.w.z. binnen het ministerie) niet meer beschikbaar waren. Ook thuis had hij gekeken maar niets meer gevonden. Het enige dat aan de verbalisanten kon worden overgelegd waren aan de hand van gegevens van het Jufis (het Justitie financieel informatiesysteem) opgestelde lijstjes van zakelijke reizen uit de periode september 1995 t/m december 1997. Daarop kwam Turkije niet als bestemming voor.

Op basis van deze schamele gegevens kwam het Landelijk Parket tot de conclusie dat het onderzoek "*op geen enkele wijze een bevestiging had opgeleverd van het feit dat Demmink in de betreffende periode in Turkije zou zijn geweest.*"

Uitdrukkelijk is in het onderzoek voorbijgaan aan vijf Turkse getuigen, te weten een voormalige Turkse politiechef en minister, een Turkse politieman, een hoge Turkse veiligheidsfunctionaris en twee medeslachtoffers, die allen verklaren dat Demmink in de door klager bedoelde periode in Turkije was. Geen poging is gedaan het EK RAPOR op te vragen bij de Turkse autoriteiten, ondanks de beschuldigingen die daarin staan vermeld ten aanzien van een hoge Nederlandse justitieambtenaar, of navraag te doen naar het al in 2007 overgelegde document van de Gouverneur van Istanbul van 25 december 2002 met daarop de in Turkije geregistreerde inreisdata van Demmink tussen 11 november 1995 en 13 november 2002.

Cliënten hebben in hun klaagschriften het Zürich-onderzoek dan ook niet anders kunnen bestempelen dan als een cover-up actie ter bescherming van een hoge Nederlandse justitieambtenaar ten koste van hun gerechtvaardigde belangen. Alhoewel Demmink formeel geen leiding gaf aan de onderzoeken door het Openbaar Ministerie tegen zichzelf, had hij informeel vanzelfsprekend de mogelijkheid aan de touwtjes te trekken. Ik wil uw hof niet een lijstje onthouden dat door het ministerie van Justitie zelf is verstrekt en waarin de correspondentie wordt opgesomd tussen het College van procureurs-generaal met het ministerie van Justitie over de eerste aangifte tegen Demmink wegens het misbruik van de minderjarige Turkse slachtoffers.[14] De eerste aangifte over kindermisbruik in Turkije dateerde van 2 april 2007. De weigering op grond hiervan een strafrechtelijke vervolging in te stellen dateert van 13 juli 2007. Op een WOB-verzoek van de NOS antwoordt het ministerie van Veiligheid en Justitie dat er minimaal 11 keer schriftelijk contact is geweest tussen het College procureurs-generaal en het ministerie van Justitie, lees de secretaris-generaal, over deze aangifte. Het College stelt in de correspondentie de minister op de hoogte van niet alleen de inhoud van de aangifte, maar ook de aanpak

---

[13] Dossier Zürich, pp. 479, 488 en 495

[14] **bijlage 1**: brief d.d.30 september 2011 van het ministerie van Veiligheid en Justitie ter beantwoording van een WOB verzoek, pp. 9-11

van de behandeling ervan en de ontwikkelingen in het onderzoek. Het is te optimistisch gedacht dat dit anders werd toen Mustafa en Osman zelf aangiften indienden wegens ditzelfde misbruik.

Mijn cliënten zagen zich daarmee geconfronteerd met een directe schending van artikel 31f van het Verdrag van Lanzarote, dat de lidstaten voorschrijft te waarborgen dat contact tussen aangevers van seksueel kindermisbruik en de daders wordt voorkomen. Gedurende het gehele opsporingsonderzoek echter bleef de aangeklaagde secretaris-generaal van het ministerie van Veiligheid en Justitie gewoon in functie, hetgeen hem in feite de baas maakte van het ingestelde onderzoek naar hemzelf.

De Turkse beslissing tot niet-vervolging, de teruggevonden agenda en het rechtshulpverzoek

En dan nu, plotsklaps, is er toch een agenda van beklaagde opgedoken. Opeens teruggevonden?

Beklaagde is kennelijk intensiever gaan zoeken, nadat de procureur-generaal bij de Hoge Raad de opvallende beslissing van 22 april 2013 van de Turkse officier van justitie Selim Berna Altay ter verificatie had voorgelegd aan het Ministerie van Justitie en dit ministerie na een snelle check via de in Turkije gestationeerde liaison officier (hoe makkelijk kan het soms zijn) moest erkennen dat het hier een authentiek document betrof. In dit document noteert Altay dat zijn onderzoek had uitgewezen dat de verdachte Joris op 20 juli 1996 Turkije was binnen gereisd en dat dit samenviel met de periode waarin aangevers en getuigen verklaren dat het misbruik van minderjarigen plaats had gevonden.

Zowel Nederland als Turkije zijn lid van het Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken. Dus wat lag er meer voor de hand, zou je zeggen, dan dat het openbaar ministerie per onmiddellijk bij de Turkse autoriteiten kopie had opgevraagd van het aan de beslissing van Altay ten grondslag liggende onderzoeksdossier. Het vertrouwensbeginsel gebiedt ons immers hetgeen het Turkse Parket van de Hoofdofficier hier noteert voor waar aan te nemen. En dat zou betekenen dat niet alleen de Rijksrecherche en de landelijk officier van Justitie Van Zijl zich in 2011 hebben laten voorjokken door gedaagde, maar ook de minister van Justitie, die de Tweede Kamer in 2007 nog geruststelde dat de topambtenaar Demmink in de jaren negentig niet in Turkije was geweest. Die mogelijkheid vraag om het meest grondige onderzoek mogelijk, niet alleen ten behoeve van twee mogelijke slachtoffers van kindermisbruik, maar tevens ten behoeve van onze rechtstaat en onze parlementaire democratie.

Artikel 3 van het Europees rechtshulpverdrag biedt de Nederlandse justitiële autoriteiten alle ruimte toezending van stukken van overtuiging of dossiers te verzoeken. Turkije is verplicht aan dit verzoek te voldoen en kan daar op grond van haar verdragsverplichtingen en eigen wetgeving alleen van afzien op grond van de eigen Turkse Staatsveiligheid of openbare orde. Mocht Turkije dit als grond voor weigering van het verzoek aanvoeren, dan weten we gevoeglijk welke alarmklokken we in Nederland mogen gaan luiden.

En zoals ik al eerder aangaf, biedt ook het Verdrag van Lanzarote een basis voor zo'n verzoek. Het verdrag schrijft in artikel 38 de lidstaten voor in het onderzoek naar seksu-

eel misbruik van minderjarigen in zo ruim mogelijke mate met elkaar samen te werken. (D.w.z.: ook dit verdrag leidt tot de verplichting van Turkije om op verzoek van Nederland alle strafrechtelijke dossiers betreffende beklaagde (in kopie) ter beschikking te stellen, zeker nu in Turkije niet meer kan worden vervolgd wegens verjaring van de vergrijpen.)

Gezien al deze middelen die de juridische autoriteiten ter beschikking staan, was ik op 18 oktober jl. verbaasd te begrijpen, dat de enige activiteit die de advocaat-generaal na kennisname van het document van Altay tot dan toe had ontplooid, een informeel gesprek was met de resident *legal advisor* bij de Turkse ambassade in Den Haag. De vragen die de advocaat-generaal de juridisch attaché daarbij had gesteld, zouden 'hopelijk' binnen een maand beantwoord worden. Nadien hoorde ik niet meer van de advocaat-generaal, tot afgelopen donderdag.

Hij bleek op 18 november jl. zowaar een rechtshulpverzoek aan de Turkse autoriteiten te hebben verzonden, al dan niet in samenspraak met de juridisch attaché van de Turkse ambassade. De inhoud van het rechtshulpverzoek werd nog even onder de pet gehouden voor ons tot vanochtend op deze zitting. De antwoorden van de Turkse Ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken mochten we echter wel al lezen. En dat heb ik met belangstelling gedaan.

Het antwoord op dit rechtshulpverzoek is al binnen en omvat twee brieven. In één van die brieven gedateerd 10 december 2013, schrijft het Bureau Rechtshulpverzoeken van het Turkse Ministerie van Justitie dat het ter uitvoering van het Nederlandse verzoek onderzoek heeft verricht naar "*de vraag of er in het opsporingsdossier bij het Parket van de Hoofdofficier van Istanbul inzake de persoon op wie het rechtshulpverzoek betrekking heeft, een document voorhanden is met betrekking tot de in- en uitreizen van Joris Demmink.*" Naar aanleiding van dat onderzoek wordt aan Nederland meegedeeld: "*dat een dergelijk document niet in het dossier voorhanden is; dat de Officier van Justitie te Istanbul een sepotbeslissing heeft gegeven op basis van de data die aangevers Mehmet Yasin Aslan en Hüseyin Baybasin hebben vermeld in hun verklaringen en aangiften;*"

En het plv. hoofd van de Afdeling Vreemdelingen, Grenzen en Asiel van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Sinan Tuna, schrijft voorts in een tweede brief van 27 november 2013 dat bij "*onderzoek van onze registraties, aan de hand van de identiteitsgegevens 'Joris DEMMINK', generlei registratie is aangetroffen van in- en uitreizen door betrokkene in ons land via onze grensovergangen.*" Ten overvloede geeft deze brief aan dat een nauwkeuriger onderzoek zou kunnen worden verricht indien men over de volledige identiteitsgegevens van Joris Demmink zou beschikken, zoals geboortedatum en paspoortnummers. Waren die dan niet vermeld in het rechtshulpverzoek?

Ik begin met dit laatste antwoord vanuit Turkije, omdat dit m.i. is bedoeld om u en mij een rad voor de ogen te draaien. Is het namelijk niet zo, dat mr. Demmink tegenover de Rijksrecherche verklaarde vanaf 1993 in het bezit te zijn geweest van een diplomatiek

paspoort? Tot enkele jaren geleden, zo zei hij in 2011, beschikte hij alleen maar over een diplomatiek paspoort en geen gewoon paspoort.[15] Dit is informatie waarover de advocaat-generaal beschikte bij zijn rechtshulpverzoek. Waarom ontvangen wij dan een antwoord van de Turkse autoriteiten dat de registers van de afdeling Vreemdelingen, Grenzen en Asiel geen registratie laten zien van een verder niet gespecificeerde persoon Joris Demmink? Dit is geen antwoord op de vraag óf een antwoord op een onjuiste vraag. Het al in 2008 aan het openbaar ministerie overgelegde document van 25 december 2002 van de Gouverneur van Istanbul spreekt herhaaldelijk over 'bezoeken in functie' aan Turkije door Demmink. Hij bezat toen een diplomatiek paspoort. En dat impliceert dat je als hoge Nederlandse ambtenaar in functie in Turkije keurig bij het vliegtuig werd opgewacht, waarna je zonder enige douaneformaliteit het vliegveld kon verlaten. Ik wijs u op een verklaring hierover van een voormalig hoge ambtenaar van het Nederlandse ministerie van Justitie, die in de jaren 90 uit hoofde van zijn functie Turkije bezocht en op de wijze als omschreven buiten iedere douanecontrole om Turkije kon binnen reizen. Hij schrijft op mijn vraag over de gang van zaken indertijd het volgende:
"Ik was in de jaren '90 van de vorige eeuw een aantal jaren op directieniveau werkzaam binnen het Ministerie van Justitie in een functie die direct onder mr. Joris Demmink, toenmalig Directeur-generaal internationale betrekkingen, ressorteerde. Ik heb in mijn functie aan een aantal officiële werkbezoeken (zonder de heer Demmink) aan Turkije deelgenomen. (---) *Al mijn dienstreizen naar Turkije werden gepland in samenspraak met het Ministerie van Buitenlandse Zaken en er werd door BZ een grensoverschrijdingsdocument opgesteld waarmee je direct het land kon binnenkomen. Standaard wordt je opgevangen door collega's van de Nederlandse diplomatieke dienst en je werd zonder enige controle op dat moment langs de grens geleid. De komst van zo'n missie wordt voorbereid door de Ambassade en de Turkse autoriteiten vervullen op het moment van inreizen geen enkele rol. De heer Demmink beschikte als DG en later als SG over een permanent diplomatiek grensoverschrijdingsdocument. Dat betekende dat je entree in het land qualitate qua diplomatiek werd begeleid. Zowel de ambassade als de Turkse collega's moeten dus weten wanneer Demmink Turkije is in gereisd, zonder dat dit uit de standaardsystemen blijkt (er is b.v. geen sprake van visumplicht).*[16]
Eén van de Turkse instantie die wel alle niet reguliere bezoeken van lieden met diplomatieke status registreerde, was de Turkse Geheime Dienst, de M.I.T. Het document van 25 december 2002 is op hun bronnen gebaseerd, zo is mij meegedeeld en niet op de registers van de douane voor Henk en Ingrid en Jan met de Pet.

Het u nu overhandigde document moet daarom als misleidend worden beschouwd. Het zegt helemaal niets over de daadwerkelijke bezoeken van Demmink aan Turkije. Ik vind het kwalijk dat dit wel wordt gesuggereerd door de advocaat-generaal in een kennelijk ultieme wanhoopspoging om zijn voormalige baas van Justitie te redden.

Het doet ons met extra wantrouwen kijken naar het tweede document van 10 december jl. van het Turkse bureau internationale rechtshulp, dat onderzoek heeft uitgewezen dat

[15] Dossier Zürich, p. 479
[16] **Bijlage 2:** voorlopig anonieme verklaring van 14 december 2013

in het dossier waarop Officier van Justitie Selim Berna Altay zijn beslissing heeft gebaseerd, geen document te vinden is over het Turkije binnen reizen door Joris Demmink. Dat moet vreemd worden genoemd, nu de beslissing van Altay letterlijk luidt: "*Uit de in– en uitreisgegevens uit het onderzoeksdossier is gebleken dat de verdachte Joris (Demmink) op 20/07/1996 Turkije is ingereisd .*" Altay maakt voorts overduidelijk onderscheid tussen de gegevens uit het onderzoeksdossier en de andere informatie afkomstig van de getuigen en klagers ofwel aangevers. Letterlijk luidt zijn beslissing van 22 april 2013 op dit punt: *(en) dat volgens de verklaringen van de getuige en klager de pleegdatum juli 1996 is.*"

Met deze letterlijke tekst is niet te verenigen wat het Ministerie van Justitie nu schrijft, te weten dat die inreisdata niet uit justitieel onderzoek zijn verkregen, maar dat de vermelde datum 20 juli 1996 was genoemd door de aangevers Mehmet Yasin Aslan en Hüseyin Baybasin.

Dit is strijdig met de letterlijke tekst van officier van justitie Selim Berna Altay in zijn beslissing van 23 april van dit jaar. En dat roept allereerst de vraag op naar de inhoud van de correspondentie van het Turkse ministerie van justitie met het Parket van de Hoofdofficier van Istanbul hierover. Wat staat daar precies in? Wie heeft dat onderzoek in dit dossier verricht, waarbij ik aanteken dat dit dossier zo geheim wordt geoordeeld door de Turkse autoriteiten dat de Turkse advocaten het ondanks herhaalde verzoeken niet hebben mogen inzien, ondanks het wettelijk recht van een advocaat dergelijke dossiers zonder enige beperking te kunnen inzien.

Belangrijker is de constatering dat het antwoord van het Turkse ministerie van justitie tegenstrijdig is met de inhoud van de beslissing van Altay. Het Europees hof geeft in het geval van kindermisbruik zaken helder aan, dat geen genoegen kan worden genomen met dergelijke tegenstrijdigheden. Hiernaar dient nader onderzoek te worden verricht. In C.A.S. en C.S. tegen Roemenië laakte het hof de overheid waar zij: *"did not try to weigh up the conflicting evidence."*.[17] Op dit punt zijn er in antwoord op het rechtshulpverzoek dus alleen maar meer vragen opgeroepen in plaats van beantwoord.

Een goede rechtspleging die zowel de belangen van de gelaedeerden beschermt als de belangen van een beklaagde respecteert, kan hiermee natuurlijk niet volstaan. Er is geen andere keuze voor justitie gezien haar internationaal verdragsrechtelijke verplichtingen dan per onmiddellijk en dan ook echt per onmiddellijk het volledige Turkse strafdossier op te vragen dat ten grondslag ligt aan de beslissing van Altay. Met minder mag geen genoegen worden genomen. Op de vraag hoe dat moet gebeuren, is gezien de bij voortduring misleidende bewegingen vanuit het openbaar ministerie, kom ik later terug.

[17] EHRM 20 maart 2012, C.A.S. en C.S. tegen Roemenië (application no. 26692/05) rov 78

Nader onderzoek van de agenda

Een nader onderzoek naar de plotsklaps opgedoken agenda waarom beklaagde nu verzoekt en aan welk verzoek de advocaat-generaal gisteren al per direct heeft voldaan, mag het officieel opvragen van het Turkse strafdossier in ieder geval op geen enkele wijze meer blokkeren. Wat dat onderzoek ook mag opleveren, het is in ieder geval niet uitgesloten dat de oorspronkelijke notities in die agenda ten behoeve van een goede afloop van deze procedure achteraf ietwat zijn verfraaid of aangevuld. Dat is door geen N.F.I. meer te verifiëren. Dit zou natuurlijk anders zijn geweest als de Rijksrecherche deze agenda indertijd zelf bij een huiszoeking van de zolder van de heer Demmink had gevist. Maar die kans heeft men voorbij laten gaan met het uiterst vriendelijke verhoor in 2011 van de heer Demmink als getuige op zijn ministerie, waarbij vragen zelfs werden ingeleid met de opmerking: *"We vragen dit omdat we ook de beweringen* (van de slachtoffers) *dan eventueel kunnen ontkrachten."*[18]

Alhoewel de advocaat van beklaagde uw hof per brief van 18 november jl. verzocht mij als advocaat van de slachtoffers zo beperkt mogelijk inzage te bieden in de nieuw opgedoken agendagegevens die beklaagde vrij zouden moeten pleiten, ben ik toch zo vrij geweest een blik te werpen op de wél door hem aan u en mij toegezonden nieuwe gegevens. De reden om mij zoveel mogelijk buiten het in deze procedure door mij verzochte onderzoek te laten houden, betreft de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van beklaagde, zo schrijft beklaagdes advocaat. Vanzelfsprekend is dit een te respecteren belang, maar in het geval van de heer Demmink lijkt mij dit toch wat minder dringend. De activiteiten van beklaagde waarnaar wij nader onderzoek verzoeken, betreffen immers zijn zakelijke reizen in de jaren negentig welke zijn gefinancierd uit algemene middelen, dan wel zijn privé uitstapjes waarbij sprake is geweest van mogelijk ernstig strafbare feiten, die eveneens de publieke sfeer raken. De verdediging van de heer Demmink in deze beklagprocedure wordt bovendien, zoals ik van het ministerie van Veiligheid en Justitie via een WOB-procedure heb begrepen, bekostigd uit algemene middelen. Ook vanuit dat oogpunt gaat het hier kennelijk om een zaak van algemeen belang, die de persoonlijke privacy overstijgt.

Ik ben derhalve zo vrij geweest om de wel overgelegde gegevens uit de privé-agenda die deels op het ministerie van justitie voor beklaagde werd bijgehouden, goed te bestuderen. Het betreft slechts een kleine selectie uit de agenda's uit de jaren 1996/1997, maar desalniettemin werpt deze een interessant licht op het reispatroon van dhr. Demmink in die periode.

Directeur-Generaal Internationale Aangelegenheden en lid van het K4 comité van de Europese Unie

Zoals ik in beide klaagschriften aangaf, is gebleken dat Demmink in de jaren negentig veel met Turkije van doen had vanuit zijn positie als Directeur-Generaal Internationale

[18] Dossier Zürich, p. 486

Aangelegenheden en Vreemdelingenzaken en vanuit het specifieke Koerden-dossier waarmee hij in de jaren negentig belast bleek te zijn[19] vanuit zijn lidmaatschap van het K4 comité van de Europese Unie. Op 7 december 2011 bevestigt Demmink inderdaad de vertegenwoordiger van Nederland te zijn geweest in dat comité.[20] Tijdens het voorzitterschap van Nederland zat Demmink het K4 comité zelfs voor. [21] Ik noemde het moeilijk te geloven dat aan deze bemoeienis geen enkel bezoek aan Turkije gekoppeld is geweest.

Ik wees o.a. op het bezoek van een delegatie van dit K4 comité op 9 en 10 maart 1998 aan Istanbul en Ankara.[22] Een verslag van hetgeen daar besproken is, is te vinden in een document van de Raad van de Europese Unie van 21 april 1998.[23] Daaruit komt naar voren dat het K4 comité na afloop afsprak dat Nederland de '*lead*' nam ter zake de "*feedback to Turkey on operational information involving illegal immigration*."[24] En dan zou bij die besprekingen in Turkije geen Nederlandse vertegenwoordiger zijn geweest?

Ik gaf eerder aan dat het op grond van deze informatie uiterst onaannemelijk is dat de Nederlandse vertegenwoordiger in het K4 comité, op wiens bureau het Europese Koerden-dossier werd uitgewerkt, niet deelnam aan deze K4 reisdelegatie die op 1998 Turkije bezocht ter bespreking van de migratiestroom van Koerden uit Noord-Irak. De bezoekdata aan Turkije van de K4 delegatie corresponderen bovendien met de lijst met inreisdata van de Gouverneur van Istanbul van december 2002. Daarop staat vermeld dat Demmink in maart 1998 Turkije binnen reisde voor een bezoek aan Ankara.[25]

Bij brief van 19 september jl. heb ik uw hof een schriftelijke verklaring toegestuurd van de getuige M. Y. Aslan.[26] In het kader van zijn voormalige werk, te weten veiligheidsfunctionaris, heeft hij Joris Demmink ontmoet in Ankara tijdens een vergadering die aldaar plaatsvond in maart 1998. Dit is vermoedelijk de vergadering geweest die de K4 delegatie aldaar had met o.a. Turkse vertegenwoordigers van Binnenlandse Zaken. Ondertussen heeft de getuige Aslan deze verklaring onder ede bevestigd tegenover een Nederlandse rechter-commissaris in strafzaken. Ook dit door Aslan genoemde bezoek

---

[19] In het najaar van 1997 was het volgens de onderzoeksjournalist Wil van der Schans "*druk op de burelen van de directeur-generaal vreemdelingenzaken, Joris Demmink*"van waaruit op 18 november 1997 een nota werd ingebracht in de Centrale Groep van Schengen. In deze nota werd stevig ingezet op samenwerking met Turkije, als belangrijk transitland voor Koerden uit Noord-Irak, ter bevordering van de buitengrenscontrole van Europa, aldus Van der Schans. Zie Wil van der Schans, "Help! De Koerden komen, Asielbeleid in 2000", 1 september 1999, Jansen&Jansen, pp. 7 en 8, http://www.burojansen.nl/artikelen_item.php?id=125

[20] Dossier Zürich, p. 495

[21] bijlage 14 bij klaagschrift :: rapport van de vergadering d.d. 9 april 1997 van de Troika van het K4 Comité en een delegatie van de raad van Europa, https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=574639&Site=COE

[22]Bijlage 15 bij het klaagschrift van : Statewatch, "EU officials visit Turkey to set up camps" Vol. 8 no 3&4, May-August 1998

[23]: bijlage 16 bij het klaagschrift van : European Union, the Council, Brussels, 21 April 1998, document 6938/1/98, REV 1

[24] bijlage 16 bij het klaagschrift van , p. 4

[25] bijlage 12 bij klaagschrift

[26] Bijlage 3 bij brief d.d. 19 september 2013 van mr. A.G. van der Plas aan het Gerechtshof

vond plaats in de periode van de verdenkingen in deze zaak, volgens de aangifte van Osman omstreeks het jaar 1997. Maar zelfs al zou dit niet zo zijn, ook leugens van de zijde van Demmink over dit bezoek tasten direct het alibi aan dat hij sedert 1987 niet in Turkije zou zijn geweest.

Ik vroeg me in de klaagschriften namens cliënten af waarom het onderzoek Zürich zich niet had uitgestrekt tot de archieven van de Europese Unie. Het kleine beetje inzicht dat mij nu is vergund in de zakelijke agenda van de heer Demmink heeft deze vraag slechts aangescherpt en urgenter gemaakt.

De lijst met zakelijke reizen

Beklaagde heeft in 2011 aan de Rijksrecherche een lijstje afgegeven met daarop zijn zakelijke reizen in de periode september 1995 tot eind 1997 zoals naar voren gekomen uit het Justitie financieel informatiesysteem (Jufis)[27]

Ik heb dit lijstje gelegd naast de gegevens zoals deze naar voren komen uit de nieuw opgedoken notities uit Demminks oude privé-agenda en creditkaart-afrekeningen. Ook heb ik wat extra gegevens over de zakelijke reizen van Demmink van internet kunnen halen en toegevoegd aan het lijstje. Hetzelfde geldt voor gegevens verzameld uit diverse WOB-procedures. Ik kom dan op basis van deze verzamelde gegevens tot een veel langere lijst, die ik als **appendix I** aan dit pleidooi heb gehecht. De diverse kleuren maken duidelijk wat de bron van mijn informatie is. Wat allereerst opvalt aan deze lijst is dat nogal wat door Demmink in de jaren negentig gemaakte buitenlandse reizen onvermeld zijn gebleven op het lijstje van zakelijke reizen dat aan de Rijksrecherche is overhandigd. En dan heb ik het niet over door Jufis overgemaakte voorschotten voor reizen die uiteindelijk niet door zijn gegaan.[28] De lijst laat bijvoorbeeld (in groen) zien dat beklaagde van 11 tot 12 juni 1996 de 20ste Conferentie van Europese Ministers van Justitie in Boedapest bezocht o.a. in gezelschap van mevrouw Sorgdrager. Waarom staat deze reis niet vermeld op de lijst van buitenlandse reizen?[29] Dezelfde vraag kan gesteld worden over de reizen van Demmink naar Warschau ter bijwoning van een Europese conferentie over migratie van 16 tot 18 juni 1996[30] en naar Praag op 10 en 11 juni 1997 ter gelegenheid van de 21ste Conferentie van Europese Ministers van Justitie.[31] Dit zijn toch overduidelijk zakelijke reizen. Zijn die niet via Jufis betaald? Hoe dan wel?

Waarom zijn deze reizen van de radar verdwenen en geldt dit dan niet ook voor andere voor dit onderzoek relevante buitenlandse reizen? De kans dat dat zo is, mag in ieder geval niet worden uitgesloten.

Opvallend is in ieder geval - als we bijlage 1 in kleur voor ons zien - dat de door de Turkse bronnen genoemde reizen plaats vinden in de periode dat Demmink een reeks van niet op de Jufis-lijsten vermelde bezoeken aan andere Europese steden aflegt: Brus-

---

[27] Dossier Zürich, pp. 492 en 493
[28] Dossier Zürich, p. 501, de verklaring van deze discongruentie door R.Wiggers van het ministerie van Veiligheid & Justitie
[29] **bijlage 3:** verslag van de 20th Conference of European Ministers of Justice, Budapest, 11-12 June 1996
[30] **bijlage 4:** verslag van de 6th Conference of European Ministers responsible for Migration Affairs, Warsaw, 16-18 June 1996
[31] **bijlage 5:** verslag van de 21th Conference of European Ministers of Justice, Prague, 10-11 June 1996

sel, Luxemburg, Genève, Parijs. Het roept de legitieme vraag op of Demmink niet vanuit die steden en anderszins gefinancierd is doorgereisd naar Turkije.

Een antwoord op deze vraag kan eenvoudig worden verkregen met een verzoek aan de Raad van Europa om de Nederlandse vertegenwoordigers te noemen die voor organen van de Europese Unie zoals het K4 comité, Turkije in de jaren negentig bezochten, inclusief de data van het bezoek en de functie van de vertegenwoordiger.[32]

De teruggevonden agenda

Mr. Leliveld heeft voor zijn cliënt een aantal pagina's van de teruggevonden agenda en creditkaart-overzichten gerelateerd aan de uit Turkse bronnen opgegeven inreis- en verblijfdata van Demmink in Turkije. Ik heb in antwoord daarop op **appendix II** een aantal kanttekeningen geplaatst bij de m.i. veel te voorbarige conclusie van mr. Leliveld dat uit die gegevens zou zijn af te leiden dat Demmink op de door Turkije verstrekte data niet in Turkije is geweest. Mijn kanttekeningen staan vermeld onder 'opvallend volgens mr. Van der Plas'. Voor het leesgemak staat ook in dit overzicht de informatie uit Turkse bronnen in het rood aangegeven, de informatie van mr. Leliveld in helderblauw en het commentaar van mr. Van der Plas in zwart. Ik ga hier niet verder uitgebreid daarop in, al was het maar omdat uw hof niet wordt gevraagd u een definitief oordeel te vormen over de schuld van beklaagde aan het hem verwetene. Uw oordeel betreft slechts de vraag naar de aanwezigheid van voldoende feiten en omstandigheden voor een redelijk vermoeden van schuld dat een vervolging rechtvaardigt.

Ik maak hier slechts enkele opmerkingen over de gegevens die mr. Leliveld presenteert rondom de cruciale datum van 20 juli 1996, genoemd in de beslissing van officier van justitie Altay in zijn beslissing van 22 april 2013. Op het document van de Gouverneur van Istanbul van 25 december 2002 staat tevens vermeld: 23 juli 1996 bijeenkomst Antalya, privé.

Dit zou impliceren dat beklaagde op 20 juli 1996 Turkije is binnen gereisd en daar in ieder geval tot 23 juli heeft verbleven, de dag waarop hij een besloten bijeenkomst in Antalya bijwoonde. Mr. Leliveld laat zien dat Demmink veel afspraken in zijn agenda had staan in de periode van 8 juli tot en met 19 juli 1996. Hetzelfde zou uit de agenda blijken voor maandag 22 juli en dinsdag 23 juli 1996. Bovendien, zo betoogt mr. Leliveld, heeft beklaagde op 22 juli een minuut ondertekend en op 23 juli een brief.

Mr. Leliveld vergeet echter te vermelden dat geen verslag van de gebruikelijke vrijdagochtend vergadering van de bestuursraad met bewijs van presentie van Demmink op vrijdag 19 juli 1996 kon worden overgelegd. Die dag vermeldt de agenda met name bijpraatafspraken. Die hoeven niet noodzakelijkerwijs te zijn doorgegaan. Vervolgens toont de agenda op een verder blanco pagina van zaterdag 20 juli 1996 in een niet ge-

[32] De Europese Raad heeft elk half jaar een nieuwe voorzitter: januari-juni 1997 Nederland, juli - december 1997 Luxemburg en van januari 1998 - juni 1998 Groot Brittannië. Om de overdrachten beter te regelen bestond dat voorzitterschap wel steeds uit een Troika: het land dat voorzitter was, werd vergezeld van het land dat het half jaar daarvoor voorzitter was en van het land dat het half jaar erop voorzitter wordt. Het meest logische is dat Nederland nog wel betrokken was bij de periode jan 1998 - juni 1998 toen Groot Brittannië voorzitter was, omdat Luxemburg wegens gebrek aan capaciteit eigenlijk ook gerund werd door Nederland. Het K4 bezoek aan Turkije vond plaats in maart 1998

bruikelijke handschrift: *diner Mr. M.*. De agenda toont op zondag 21 juli een blanco pagina. En wat vervolgens opvalt, is dat in de agenda de gebruikelijke Ministerstaf van 22 juli 1996 is doorgestreept. Evenmin zijn notulen voorhanden waaruit de presentie van mr. Demmink bij de ministerstaf van 22 juli zou kunnen blijken. Zij zijn in ieder geval niet bijgevoegd. De conclusie lijkt hiermee gerechtvaardigd dat mr. Demmink in de ochtend van 22 juli 1996 naar alle waarschijnlijkheid niet op het departement aanwezig was. In de agenda staat met een keurig secretaresse-handschrift wel het reguliere overleg Vreemdelingenzaken en IA genoteerd in de middag van 22 juli 1996. Of mr. Demmink al of niet bij deze vergaderingen aanwezig was, is niet makkelijk meer na te gaan. Dit zijn reguliere overleggen, die automatisch in de agenda worden gezet door de secretaresse, maar die niet noodzakelijkerwijs hoeven te worden bijgewoond. Hetzelfde geldt voor de afspraken die de agenda op 23 juli 1996 laat zien. Ook deze kunnen probleemloos niet zijn doorgegaan of afgezegd.

Opvallend in dit verband is met name dat de door mr. Leliveld gepresenteerde brief die mede door Demmink is geparafeerd, niet op 22 juli 1996 door Demmink is geparafeerd. Mr. Leliveld haalt hier de parafen van mr. Oranje en mr. Demmink door elkaar. Mr. Oranje parafeerde op 22 juli 1996, maar mr. Demmink pas op 23 juli 1996. Dit bevreemdt nu de brief tevens in dikgedrukte letters vermeld dat deze '**uit**' moest "**vóór 23 juli 1996**". Mr. Oranje tekende tijdig, namelijk op 22 juli 1996, maar mr. Demmink niet. Een reden hiervan kan zijn dat hij op 22 juli niet op zijn departement was, waarop ook zijn afwezigheid bij de ministerstaf in de ochtend van 22 juli 1996 luidt. Waarom anders eerst op 23 juli een brief tekenen als die brief uitdrukkelijk vóór 23 juli de deur uit moest, zoals op de brief zelf aangegeven? De reden kan zeer goed zijn dat Demmink op 23 juli 1996 eerst nog bijvoorbeeld in de ochtend een bijeenkomst in Antalya moest bijwonen, waarna hij terugvloog (niet meer dan vier uur vliegen) en de spoedeisende brief van 22 juli alsnog op 23 juli parafeerde. Ik heb mij laten vertellen dat ambtenaren met de status van Demmink indertijd zich makkelijk de nog voor die dag te tekenen post bij aankomst op Schiphol konden laten aanreiken.

Opvallend is in dit verband ook dat het direct daarop volgende bezoek aan Brussel van Demmink voor K4 overleg op 25 en 26 juli 1996 niet is terug te vinden op de lijst zakelijke reizen uit het Jufis-systeem.[33] Ook een reis die vanuit een ander potje werd gefinancierd? Zo niet, wat is dan de reden dat deze reis niet is terug te vinden in het financiele overzicht van Jufis? Per ongeluk meegeschoond?

De Turkse bronnen melden ook de aanwezigheid van Demmink in Antalya ter gelegenheid van de Interpol bijeenkomst op 23 oktober 1996.
Mr. Leliveld meldt een overnachting in Brussel op 22 oktober 1996. De nieuw opgedoken agenda toont een reeks afspraken op 23, 24 en 25 oktober. En volgens mr. Leliveld woonde Demmink op 21 oktober 1996 de Ministerstaf bij. Dit laatste klopt niet. Bijlage 9 bij de brief van Van der Vlist van 9 juli 2007 laat zien dat Demmink niet op de presentielijst staat van de Ministerstaf van maandag 21 oktober 1996. En de agenda van Demmink laat zien dat hij op 21 en 22 oktober voor K4 overleg in Brussel was (bijlage 7.1 en 7.2 bij brief Leliveld d.d. 18 november 2013). Deze reis staat vreemd genoeg ook niet vermeld op de oorspronkelijk geproduceerde lijst zakelijke reizen van Jufis (p. 492 dossier). Een door mr. Leliveld overgelegd betalingsbewijs toont een hotelovernachting

[33] Dossier Zürich, p. 492

in Brussel op 22 oktober 1996. En wat daarnaast opvalt bij bestudering van de teruggevonden agenda is dat op de pagina van 23 oktober naast afspraken ook een vraag 'Genève ?' is geplaatst. De officiële notulen wijzen uit dat Demmink eerst op 25 oktober weer aanwezig is bij de bijeenkomst van de Bestuursraad. Een reis naar Turkije zou dus zeer goed hebben kunnen plaatsvinden tussen 22 oktober en 25 oktober, bijvoorbeeld vanuit Brussel.

Ik laat het bij deze twee voorbeelden van de gammele basis waarop het alibi van beklaagde berust.

Het is in ieder geval helder dat de lijstjes met zakelijke reizen uit de jaren 1995, 1996 en 1997 waarmee het Openbaar Ministerie, de Ministers van Justitie en met hen de Tweede Kamer zich vanaf 2007 heeft laten afschepen, vele hiaten vertonen. Dit is op zich al beschamend voor een hoge ambtenaar die reist ten behoeve van de algemene zaak en op kosten van de gemeenschap. Er bestaan daarmee nog steeds vele onduidelijkheden over Demminks zakelijke bezigheden en reizen in de jaren negentig in en naar het buitenland Ze schreeuwen om een diepgaand onderzoek, gezien de harde informatie die dit jaar uit Turkije is ontvangen over zijn bezoek daar en de daar gerezen verdenking van misbruik van minderjarigen. Eén van de aangewezen wegen voor onderzoek is het opvragen van alle informatie bij de Europese Unie over de reizen naar Turkije van mr. Demmink danwel zijn representant als vertegenwoordiger van Nederland binnen de Unie. Hieronder moeten vanzelfsprekend ook vallen de met het etiket 'geheim' bestempelde reizen en bezoeken aan Turkije. De inhoud van de besprekingen behoeven hiervoor niet te worden vrijgegeven, slechts de data en de deelnemers van de delegaties die deze besprekingen in Turkije bijwoonden. Dus dat moet geen probleem zijn.

De gewenste beslissing

Uw toetsing op grond van artikel 12i Sv betreft een volle toetsing van de vervolgingsbeslissing zowel op haalbaarheid als op opportuniteit. De vraag van de opportuniteit is niet moeilijk te beantwoorden, zo gaf ik al eerder aan. Indien er ook maar de geringste aanwijzing is dat een hoge Nederlandse ambtenaar minderjarige kinderen heeft misbruikt, verkracht en geïntimideerd, dan is het van groot maatschappelijk belang dat dit tot de bodem wordt uitgezocht. En wat betreft het criterium van de haalbaarheid betreft uw toetsing niet meer dan de vraag of er sprake is van een '*redelijk vermoeden op grond van feiten en omstandigheden*' dat de heer Demmink zich schuldig heeft gemaakt aan de verweten feiten.

Het nieuwe artikel 12i Sv geeft uw hof de mogelijkheid een bevel tot vervolging te geven in combinatie met de last aan de officier van justitie op grond van artikel 181 Sv te vorderen dat de rechter-commissaris bepaalde onderzoekshandelingen zal verrichten.

1. De eerste en meest dringende opdracht aan de rechter-commissaris zal moeten zijn het per onmiddellijk bij de Turkse autoriteiten opvragen van een kopie van alle strafdossiers in Turkije gerelateerd aan beklaagde inclusief het volledige, maar dan ook het volledige dossier zoals dit ten grondslag ligt aan de beslissing van 22 april jl. van de Turkse officier van justitie Selim Berna Altay. De tot nu toe door de advocaat-generaal ondernomen onderzoeksactiviteiten komen mij ten enenmale onvoldoende voor. De beslissing van Altay vermeldt letterlijk:

"Uit de in– en uitreisgegevens uit het onderzoeksdossier is gebleken dat de verdachte Joris (Demmink) op 20/07/1996 Turkije is ingereisd, (en) dat volgens de verklaringen van de getuige en klager de pleegdatum juli 1996 is." Deze constatering in een officieel Turks stuk is moeilijk mis te verstaan. Op basis van het vertrouwensbeginsel behoort deze constatering als vol bewijs te worden geaccepteerd. De mededeling van het Bureau Rechtshulp dat onderzoek heeft uitgewezen dat anders dan Altay stelt deze onderzoeksgegevens niet in het opsporingsdossier voorhanden zijn, doet hier niet aan af. Op welk onderzoek, door wie en in welk dossier wordt hier gedoeld? Wat zegt Altay hier zelf over? Bij twijfel is maar één antwoord geboden en dat is het per direct officieel via de Nederlandse rechter opvragen van het volledige dossier waarop Altay zijn beslissing heeft gebaseerd. Het Openbaar Ministerie is hiertoe tot nu toe niet in staat gebleken. Erger, het openbaar ministerie poogt ons te misleiden over Demminks reisgegevens middels nutteloze onderzoeken in bestanden die nooit de ware gegevens zullen opleveren. Het opvragen van het dossier dat ten grondslag ligt aan Altay's beslissing zal dus door uw hof moeten worden bevolen middels de artikelen 12i jo. 181 Sv. Dit verzoek kan tevens worden aangegrepen om het document van de Gouverneur van Istanbul van 25 december 2002 te verifiëren, bijvoorbeeld door een kopie van het origineel op te vragen. Hetzelfde geldt voor het EK RAPOR, geschreven door Hüseyin Celebi en in 2007 aangeboden aan o.a. de top van Justitie in Turkije.

2. De zes getuigen/aangevers in Turkije die afzonderlijk van elkaar hun verklaringen over Demminks reizen en verblijf in Turkije schriftelijk hebben laten optekenen en/of openlijk op video hebben afgelegd, kunnen voor zover ze nog in leven zijn, ook door de rechter-commissaris worden gehoord. Ik verzoek u dit tevens in de vordering op te nemen. Aan deze lijst getuigen kan nog Selim Berna Altay worden toegevoegd.
3. En tot slot verzoek ik u in de vordering op te nemen dat de rechter-commissaris bij de Europese Unie een lijst laat opvragen van alle bezoeken die onder haar paraplu, d.w.z. door één van haar delegaties of organen in de jaren negentig aan Turkije zijn gebracht, met daarbij vermeld de namen van de bezoekers inclusief de landen die zij vertegenwoordigden binnen de EU. Van deze informatie mogen niet worden uitgesloten de reizen en bezoeken aan Turkije die het etiket 'geheim' droegen en/of dragen. De inhoud van de besprekingen behoeft immers niet te worden vrijgegeven, maar slechts de data van de bezoeken en de namen van de deelnemers van deze delegaties.

Zoals ik op 18 oktober jl. aangaf, hebben cliënten geen enkel vertrouwen meer in een Rijksrecherche en Openbaar Ministerie die het tot nu toe zo verschrikkelijk hebben laten afweten. En ik kan ze geen ongelijk geven. Het gerommel in de marge en het frustreren van daadwerkelijk verder onderzoek moet stoppen. En dat kan alleen maar door op de kortst mogelijke termijn een gedegen strafrechtelijk onderzoek te laten starten onder leiding van een onafhankelijke rechter-commissaris. Dit is de weg die internationale verdragen als het EVRM en het Verdrag van Lanzarote ons gebieden in te slaan.

En ik vraag u hiertoe het bevel te geven inclusief de formulering van de bijbehorende opdracht aan de rechter-commissaris.

Geen verder uitstel

De tactiek vanuit beklaagde en het Openbaar Ministerie is onderhand duidelijk: men poogt steeds weer opnieuw uitstel te creëren en is nu zelfs aangevangen met het produceren van misleidende informatie. Dit mag niet worden geaccepteerd. Indien u echter besluit uw beslissing toch weer uit te stellen om opnieuw onderzoek door het Openbaar Ministerie af te wachten, dan vraag ik u nadrukkelijk u thans zelf in dit onderzoek te mengen als onafhankelijk rechter. Ik noemde die mogelijkheid al op 18 oktober jl. Als raadkamer hebt u m.i. naast het zelf horen van getuigen de bevoegdheid op grond van artikel 23 lid 1 Sv een bevel te geven tot het (met spoed) opvragen van een kopie van alle Turkse strafdossiers gerelateerd aan beklaagde inclusief het volledige, maar dan ook het volledige dossier zoals dit ten grondslag ligt aan de beslissing van 22 april jl. van de Turkse officier van justitie te Istanbul.